

управління персоналом постійно удосконалюється відповідно до зарубіжного досвіду, тому керівник відділу кадрів повинен бути в курсі всіх змін для того, щоб правильно виконувати весь цикл робіт з персоналом підприємства.

Отже, запропоновані заходи дозволять ліквідувати недоліки в системі управління персоналом, дадуть змогу підвищити використання трудового потенціалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богиня Д. П. Соціально-економічний механізм регулювання ринку праці та заробітної плати / Д. П. Богиня, Г. Т. Куликов, В. А. Шамота. – Інститут економіки НАН України. – К., 2011. – 300 с.
2. Виноградський М.Д. Управління персоналом./М.Д.Виноградський, А.М.Виноградська, О.М.Шканова /2-ге вид.: Навч.посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 502с.
3. Відтворення та ефективне використання ресурсного потенціалу АПК (теоретичні і практичні аспекти) / [відп. ред. В. М. Трегобчук.] - К.: АІЕ НАНУ, 2003. - 259 с.
4. Дієсперов В. С. Аналіз ефективності праці / В. С. Дієсперов. - К.: ННЦ ІАЕ, 2007. - 68 с.
5. Кириченко О. До проблем розвитку харчової промисловості / О. Кириченко // Економіка України. - 2000. - №1 0. – С. 82-84.

Annotation. In the article paid attention to the management a personnel spirit enterprises by skilled specialists. The tasks of management a personnel are examined and given practical recommendations, in relation to this management.

Key words: management, personnel, spirit enterprises, skilled specialists, management quality.

УДК 346.3:336.77

*Рибчинський О.М., старший викладач
кафедри економіки підприємств*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Стаття присвячена дослідженню організаційно-правових форм комунальних підприємств. Проведено аналіз існуючих організаційно-правових форм юридичних осіб.

Виділені основні організаційно_правові форми юридичних осіб, в яких відповідно до чинного законодавства може бути створено комунальне підприємство.

Ключові слова: *правове регулювання, комунальне підприємство, державна реєстрація, юридична особа, суб'єкт господарювання, товариство, органи місцевого самоврядування.*

Комунальне підприємство – це підприємство, що утворюється компетентним органом місцевого самоврядування в розпорядчому порядку на базі відокремленої частини комунальної власності і входить до сфери його управління.

Орган, до сфери управління якого входить комунальне унітарне підприємство, є представником власника - відповідної територіальної громади і виконує його функції в межах, визначених ГКУ та законодавчими актами України.

Майно комунального унітарного підприємства перебуває в комунальній власності й закріплюється за таким підприємством на праві господарського відання або оперативного.

Статутний фонд комунального унітарного підприємства утворюється органом, до сфери управління якого воно входить, до реєстрації його як суб'єкта господарювання. Мінімальний розмір статутного фонду комунального підприємства встановлюється відповідною місцевою радою.

Значною мірою подібними (за своїм правовим становищем) до державних підприємств є комунальні підприємства, оскільки перші й другі функціонують на базі публічних (державної та комунальної) форм власності (комунальна власність, відповідно до першої редакції Закону "Про власність", належала до підвиду державної форми власності; виділення комунальної власності в окрему форму права власності пов'язано з прийняттям Конституції України, в ст. 41 якої містяться окремі положення щодо форм права власності - приватної, державної та комунальної).

Закон "Про підприємства в Україні" не містив спеціальних положень щодо комунальних підприємств. У Господарському кодексі України цим підприємствам присвячена ст. 78, яка визначає основи правового становища

лише унітарних комунальних підприємств, не приділяючи уваги підприємствам корпоративного типу.

Відповідно до ст. 143 Конституції України територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через створені ними органи місцевого самоврядування, зокрема, утворюють, реорганізують та ліквідують комунальні підприємства, організації, установи. До виключної компетенції міської ради відповідно до п. 30 ч. 1 ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР належить розгляд питань, зокрема, про створення, ліквідацію, реорганізацію та перепрофілювання підприємств, установ та організацій комунальної власності відповідної територіальної громади. Підприємства, організації, установи можуть визнаватися юридичними особами лише за умови створення їх у передбаченій законом формі.

Органи місцевого самоврядування не можуть створювати суб'єкти господарювання комунального сектору економіки в організаційно-правовій формі повного товариства, командитного товариства та товариства з додатковою відповідальністю. Участь органу місцевого самоврядування як учасника в повному товаристві й товаристві з додатковою відповідальністю неможлива з огляду на особливий характер відповідальності учасників цих товариств. Участь органу місцевого самоврядування як вкладника в командитному товаристві не дає права управляти товариством і не дозволяє впливати на діяльність цього товариства. Органи місцевого самоврядування можуть створювати підприємства у формі товариства з обмеженою відповідальністю, акціонерного товариства. Комунальним товариством з обмеженою відповідальністю відповідно до ч. 3 ст. 24 ГК України вважається товариство, в якому орган місцевого самоврядування володіє більш ніж 50 % статутного фонду. Комунальним акціонерним товариством є товариство, в якому понад 50 % акцій належить органу місцевого самоврядування. Створення комунального підприємства у формі акціонерного товариства передбачено у п. 1 ст. 4 Закону України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 р. № 514-VI [13], відповідно до якої акціонерним товариством

визнаються фізичні й юридичні особи, а також держава в особі органу, уповноваженого управляти державним майном, або територіальна громада в особі органу, уповноваженого управляти комунальним майном, які є власниками акцій товариства.

Можливість створення суб'єктів господарювання комунального сектору економіки з використанням різних організаційно-правових форм, передбачених законом, підтверджується і висновком Конституційного Суду України (далі — КСУ). Так, відповідно до Рішення КСУ від 20 червня 2007 р. № 5-рп/2007 про офіційне тлумачення положень ч. 8 ст. 5 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», органами місцевого самоврядування можуть бути створені на основі відокремленої частини комунальної власності або із залученням майна цієї власності різні за організаційно-правовими формами види підприємств чи інших суб'єктів господарювання. КСУ вважає, що організаційно-правовою формою суб'єкта господарювання в комунальному секторі економіки має стати комунальне унітарне підприємство, головною метою діяльності якого є виробництво продуктів чи послуг для задоволення нагальних потреб жителів відповідної територіальної громади, наприклад, з водопостачання, опалення, вивезення сміття та відходів тощо. У випадках, коли основною метою діяльності суб'єкта господарювання у комунальному секторі економіки зазначено отримання прибутку, його організаційно-правовою формою має стати господарське товариство з відповідною часткою комунальної власності у статутному фонді.

Керуючись аналізом практичної діяльності комунальних підприємств, основними причинами, які спонукають органи місцевого самоврядування використовувати для державної реєстрації суб'єкта господарювання комунального сектору економіки організаційно-правову форму «господарське товариство», є: необхідність залучення додаткових матеріально-фінансових ресурсів для реалізації основних заходів, передбачених програмами соціально-економічного розвитку відповідної території або з метою виведення з-під контролю органів місцевого самоврядування комунального майна (з подальшим

його привласненням).

Вище викладане дає можливість визначити основні організаційно-правові форми, в яких відповідно до чинного законодавства може бути створено суб'єкт господарювання комунального сектору економіки, комунальне підприємство: комунальне унітарне підприємство, товариство з обмеженою відповідальністю, акціонерне товариство.

Територіальні громади не можуть створювати юридичні особи приватного права насамперед тому, що основою місцевого самоврядування є комунальна власність, а не приватна. Органи місцевого самоврядування можуть тільки брати участь у створенні юридичних осіб приватного права. Але тоді частка комунальної власності у статутному фонді цих суб'єктів господарювання не повинна перевищувати 50 % чи становити величину, яка буде забезпечувати органам місцевого самоврядування право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів. В іншому разі — це вже буде не юридична особа приватного права, а суб'єкт господарювання комунального сектору економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців : Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV// Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 31-32. — Ст. 263.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV// Відомості Верховної Ради України. — 2003. - № 40-44. - Ст. 356.
3. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996. — № 30. - Ст. 141.
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР// Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.
5. Грущинський І. М., Кравчук В. М., Пограничний Є. П. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності: наук.-практ. посіб. — Л., 2000. — 268 с.

6. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436"IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18, 19–20, 21–22. — Ст. 144.

7. Винор Л. В. Правовий статус юридичних осіб, заснованих державою : дис. канд. юрид. наук : 12.00.03. — цивільне право, цивільний процес, сімейне право, міжнародне приватне право. — Л., 2006.

8. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням відкритого акціонерного товариства «Кіровоградобленерго» про офіційне тлумачення положень ч. 8 ст. 5

9. Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (справа щодо кредиторів підприємств комунальної форми власності) // Офіційний вісник України. — 2007. — № 48. — Ст. 1991.

10. Труш І. В. Організаційно-правові форми комунальних підприємств

Annotation. To research legal forms utilities. The analysis of existing forms of legal entities. The basic orhanizatsiyno_pravovi forms of legal entities, which according to the legislation can be created utility.

Key words: regulation, utility, state registration of a legal person, entity, association, local governments.